

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden

Verksamhetsplan med budget 2019

Innehållsförteckning

1 Nämndens uppdrag	3
2 Sammanfattning	4
3 Visionen - Lätt att leva	6
4 Strategiska målsättningar	7
5 Basverksamhet	19
6 Ekonomisk sammanfattning	22
7 Personal	23
8 Fastställsedatum.....	24

1 Nämndens uppdrag

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden har ansvar för att bedriva verksamheten enligt av kommunfullmäktige givna mål och riktlinjer samt enligt gällande lagstiftning, nationella mål och övriga styrdokument, allt inom av kommunfullmäktige tilldelat kommunbidrag.

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för

- omsorgen av äldre människor,
- stöd till människor med funktionshinder,
- alla hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i de särskilda boendeformerna och varaktiga hälso- och sjukvårdsinsatser (exklusive läkarinsatser) i det ordinära boendet för alla kommuninvånare,
- kommunens uppgifter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, vad avser korttids-tillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov (tidigare benämnt förlängd skolbarnsomsorg),
- kommunens individ- och familjeomsorg samt familjerätts- och familjerådgivningsverksamhet,
- kommunens tillsyns- och tillståndsverksamhet enligt bland annat alkohollagen och tobakslagen,
- kommunens uppgifter enligt skuldsaneringslagen,
- kommunens flyktingmottagning,
- kommunala arbetsmarknadsfrågor.

2 Sammanfattning

Social hållbarhet och jämlika livsvillkor

Den strategiska målsättningen Full och produktiv sysselsättning är alltså ett prioriterat område. Att arbeta mot målsättningen innebär att Alebor mellan 16 och 67 år, i relation till egen förmåga, ska ha möjlighet till sysselsättning. Rubriken motsvarar formuleringar som återfinns i mål 8 i den av riksdagen beslutade handlingsplanen Agenda 2030 för hållbar utveckling.

Arbetet med målsättningen har utvecklats under 2018 och bedrivs nu i två spår, ett mer operativt spår, där fokus för arbetet är sysselsättning för den enskilde och ett mer strategiskt spår, där de långsiktiga behoven avseende målgrupperna ungdomar 18-24 år och nyanlända såväl som framtida rekryteringsbehov är i fokus. Utbildning i kombination med anställning är en modell som använts med goda resultat och utvecklingen av ytterligare lösningar av liknande karaktär pågår i samverkan med berörda myndigheter.

Det är tydligt uttalat att hela kommunen har ansvar för att erbjuda anställningar utifrån i förväg uppsatta mål. Även nyanländas möjlighet att komma in på arbetsmarknaden har följts under 2018 och det gör att frågan får en meningsfull koppling till frågan om integration, som även den till stora delar har samband med nämndens uppdrag och verksamheter. Även här kommer perspektivet vara kommunövergripande då frågor av den här digniteten inte kan bäras av en nämnd enbart.

Inflyttningen till Ale seniorcentrum har inneburit att ändamålsenliga och trevliga lokaler är tillgängliga för kommuninvånarna och samtliga nämndens verksamhetsområden bedriver verksamhet i lokalerna. Även funktionshinder kommer att kunna erbjuda delar av målgruppen inflyttning i nya lokaler och därmed verkställa ytterligare någon lösning på hemmaplan. Arbetet pågår men det är ovisst om byggnationen blir färdigställd under 2019.

Fortsatt arbete med tidiga insatser och hemmaplanslösningar inom ramen för individ- och familjeomsorgen är väsentligt såväl för social- som för ekonomisk hållbarhet över tid. Detta arbete har god framdrift och bedrivs i den reguljära verksamheten men utöver det pågår också utvecklingsprojekt, till exempel NÅTA som är kommunens sociala investeringsstrategi som drivs i samarbete mellan skola och socialtjänst.

Ekologisk hållbarhet

Minskad klimatpåverkan i nämndens verksamheter handlar om att den nödvändiga konsumtionen ska riktas mot klimatsmarta lösningar i större utsträckning. De fordon som används är ett exempel på detta och samtliga möjliga fordon har bytts ut eller kommer att bytas ut mot miljöfordon. Dessvärre finns exempel på fordon som behövs i verksamheten men där marknaden för närvarande inte kan erbjuda miljöfordon. I dessa fall görs ändå ansträngningar att nå målsättningen genom aktivt val av drivmedel.

Klimatklivet, som drivs av Göteborgsregionen, delfinansierar ett projekt för att förebygga avfall på äldreboende där delar av verksamhetsområdet särskilda boenden och hemsjukvård deltar. Avseende matavfall i synnerhet pågår också en diskussion med verksamhetsområde kost kring hur portioner kan anpassas för att förhindra att mat kastas med förhoppningen att på sikt skapa ett mervärde för de äldre genom att kunna erbjuda ännu mer av det som efterfrågas exempelvis på de regelbundna matträden.

Flera av nämndens verksamheter bedrivs i hemliknande miljö och där handlar arbetet mycket om att göra kloka val, i likhet med de som var och en behöver göra i den egna bostaden och att också, i möjligaste mån, implementera detta förhållningssätt hos den enskilde.

Ekonomisk hållbarhet

Den överproduktion av platser som uppstod i samband med öppnandet av Garverivägens äldreboende skapade ekonomiska utmaningar. Omställning av verksamheten har pågått under 2018 för att närma sig ett platsantal som är rimligt i förhållande till årets behov. Kungälv kommun kommer, via ett samverkansavtal, att köpa tio stycken korttidsplatser under 2019 vilket kompenserar något för svårigheterna att på sex månader få till en tillräckligt hög omställningstakt avseende de medarbetare som berörs och behoven av att göra förändringar i schema och bemanning.

Eftersom det även inom funktionshinder uppstått kostnadsökningar kommer ytterligare några förändringar att

bli nödvändiga. Beslutsförslag kommer att företes nämnden i särskilt ärende men är en förutsättning för budget i balans 2019. Arbetet med att närma sig snittkostnaden enligt Kostnad per brukare-mätningen löper på och viktiga steg har tagits i rätt riktning. Som exempel kan nämnas att även om kommunens interna hemtjänst haft svårigheter att få kostnadstäckning via LOV-budgeten och därmed redovisat ett underskott så ligger kostnaden per brukare 2017 inom ramen för de mittersta 50% i de jämförda kommunerna.

Processer

Uppdraget att nämndens verksamheter ska närma sig snittkostnaden utifrån ett Kostnad-per-brukare-perspektiv fortsätter och en ny mätning kommer att genomföras för att studera effekterna av de åtgärder som vidtagits under slutet av 2017 och 2018. En viktig fråga för att komma vidare i arbetet mot snittkostnad är lokalförsörjningsfrågan. Bristen på ändamålsenliga lokaler driver stora kostnader och påverkar möjligheten, framförallt inom funktionshinder, att sänka snittkostnaden.

De senare tre av de totalt fyra digitaliseringsprojekten (digital signering, elektroniska läs, trygghetskamera och mobil dokumentation) kommer att införas under 2019 och med hjälp av ESF-medel (Europeiska socialfonden) kommer medarbetarna i de schemaburna verksamheterna att kompetensförstärkas för att underlätta införandet.

Heltid som norm har införts under hösten 2018 och arbetet kommer att fortsätta med årligt erbjudande till medarbetarna att förändra sin tjänstgöringsgrad med förhoppningen om att fler ska välja att arbeta heltid. För att personalkostnaderna inte ska öka som en konsekvens av heltid som norm kommer arbetet med optimerad bemanning att även omfatta denna fråga.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om flera utredningsuppdrag inför 2019 där nämnden är delaktig och framförallt första halvåret kommer tid behöva avsättas för att fullfölja dessa utredningsuppdrag som innefattar;

- Ta fram ett integrationsprogram
- Utredda arbetsmarknadsenhetens och vuxenutbildningens organisatoriska tillhörighet
- Ta fram en definition av hemmaplanslösningar i Ale kommun samt därefter formulera mått
- Under ledning av ks starta ett arbete för att förstå vad som orsakar Ales ungas psykiska ohälsa.
- Ta fram ett sätt och nyckeltal för att följa området psykisk ohälsa.

Hållbart arbetsliv

Gott ledarskap och gott medarbetarskap är viktiga aspekter av det hållbara arbetslivet. Utöver det är satsning på hälsofrämjande insatser och möjlighet till delaktighet i största möjliga utsträckning också viktiga parametrar.

Kommunövergripande såväl som nämndspecifika satsningar på kompetensutveckling främjar denna utveckling liksom implementeringen av det salutogena förhållningssättet i nämndens samtliga verksamheter. Denna implementering kommer att ske i bred delaktighet.

3 Visionen - Lätt att leva

För att åstadkomma en förändring måste man veta i vilken riktning man ska gå. I Ale bedrevs under 2012 ett arbete som resulterade i visionen ”Ale – Lätt att leva”. Visionens syfte är att utmana hela organisationen att arbeta mot gemensamma långsiktiga mål. När 2200 medarbetare arbetar i samma riktning skapar detta en stark kraft. En vision kan gärna vara djärv och den ska skapa engagemang. Visionen ska också vara lätt att kommunicera vilket leder till att alla kan ta till sig innebörden och omsätta orden till handling. Visionen har som måltidpunkt 2025.

Verksamhetsplanen 2019 utgår från Ales vision.

I Ale är det nära till skola, arbete och sköna naturupplevelser. Det centrala läget i Götaälvdalen med närhet till Göteborgs storstadspuls är en tillgång. I Ale antar vi utmaningar med lust och energi. Vi underlättar vardagen, förädlar vår service och värnar den gemensamma livsmiljön. I Ale inspireras vi att följa våra drömmar och här är det lätt att leva.

Med visionen följer kommunens uppdrag:

Vi jobbar med glädje och engagemang för våra invånare. Tillsammans ska vi förädla våra tjänster och förenkla människors vardag. Med mod, samarbete och energi skapar vi en levande kommun för både invånare och företagare. Vi ger aleborna livskvalitet och inspiration att förverkliga sina drömmar!

Vår värdegrund som ska ligga till grund för hur vi agerar i vardagen är:

- Jämställdhet
- Jämlikhet
- Berikande mångfald

Värdegrunden kompletteras av hur vi arbetar och möter de vi arbetar för, det kallar vi för bemötandet

- Stolthet - Vi utvecklar vårt uppdrag och skapar förtroende i det personliga mötet.
- Omtanke - Vi bemöter alla med öppenhet, tillit och respekt.
- Lust - Vi arbetar med kreativitet, energi och glädje.

Visionen används som grund för kommunens lednings- och styrsystem. Visionsbilden bryts ner till strategiska målsättningar som samlas i en strategikarta med tydligt och uttalat ansvar. Strategikartan har 2022 som målpunkt för att drygt halvvägs mot den tilldelade tiden för visionen tydligt flytta fram positionerna. Till varje målsättning kopplas drivande mål som mäts och analyseras regelbundet.

Visionen är också grundläggande för kommunens varumärke. Vad varumärket innebär och hur det påverkar var och ens vardag finns beskrivet i varumärkesplattformen.

4 Strategiska målsättningar

4.1 Social hållbarhet och jämlika livsvillkor

4.1.1 God utbildning för alla

Agenda 2030

- 4 God utbildning för alla
- 10 Minskad ojämlikhet

Minska risken för psykisk ohälsa bland barn och unga genom förebyggande insatser - både inom nämndens verksamheter och i samverkan.

Nämndens mål

Samverkan mellan kommunens verksamheter är central för att våra barn ska må bra både i skolan och på fritiden. Det kommunövergripande arbetet med tidigt samordnade insatser (TSI) pågår och nya samverkansprocesser utvecklas och prövas kontinuerligt. TSI-arbetet bygger på tanken om tidig intervention, oavsett om utmaningen är på individ-, grupp- eller samhällsnivå. Dock handlar många av de insatser som tillhandahålls inte om förebyggande utan om att komma tillrätta med ett problem som redan uppstått. Att hitta goda, förebyggande insatser på grupp- och samhällsnivå är ett arbete som måste ske i bred, nämndövergripande samverkan men också tillsammans med föreningsliv och civilsamhälle. Arbetet under 2019 bör fokusera på att utvärdera de förebyggande insatser som genomförts och bedöma vilka som bör fortsätta och vad som kan vidareutvecklas.

Det lyckosamma arbetet med att i större utsträckning erbjuda insatser i öppna former på hemmaplan snarare än att köpa placeringar externt kommer att fortsätta under 2019.

Uppdrag:

Samarbetet inom SSPF (skola-socialtjänst-polis-fritid) ska vidareutvecklas.

Under 2018 gjordes ett omtag med ny struktur och styrgrupp. Arbetsgrupp och rutiner för arbetssätt är nu beslutade och implementerade. Att bygga ett tillitsfullt klimat mellan parterna har varit ytterligare en viktig del av arbetet eftersom bristande tillit försvagat incitamentet att delta och bidra. Det positiva arbete som gjorts behöver fortsätta under 2019 för att befästa och utveckla arbetet.

4.1.2 Full och produktiv sysselsättning

Agenda 2030

- 4 God utbildning för alla
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 10 Minskad ojämlikhet

Den strategiska målsättningen *Full och produktiv sysselsättning* är alltjämt ett prioriterat område och innebär att Alebor mellan 16 och 67 år, i relation till egen förmåga, ska ha möjlighet till sysselsättning. Rubriken motsvarar formuleringar som återfinns i mål 8 i den av riksdagen beslutade handlingsplanen Agenda 2030 för hållbar utveckling.

Arbetet med målsättningen har utvecklats under 2018 och bedrivs nu i två spår, ett mer operativt spår, där fokus för arbetet är sysselsättning för den enskilde och ett mer strategiskt spår, där de långsiktiga behoven avseende målgrupperna ungdomar 18-24 år och nyanlända såväl som framtida rekryteringsbehov är i fokus. Utbildning i kombination med anställning är en modell som använts med goda resultat och utvecklingen av ytterligare lösningar av liknande karaktär pågår i samverkan med berörda myndigheter.

Antalet arbetslösa ökar och minskar med konjunktursvängningar men oavsett konjunktur är det alltid de Alebor som står allra längst från arbetsmarknaden som står utanför möjligheten till egenförsörjning. För dessa kommuninvånare krävs möjliggörande och ibland också motivationshöjande insatser, i samverkan med såväl sjukvård som försäkringskassa och arbetsförmedling. Det är ett målmedvetet och långsiktigt arbete som tar sin utgångspunkt i evidensbaserade metoder. Möjligheten att komma vidare från en form av sysselsättning, tex dagligt arbete, till annan anställningsform är en viktig del av detta långsiktiga arbete för att varje individ ska ha möjligheten att, utifrån sina förutsättningar, utvecklas och optimera sin förmåga.

Under 2019 kommer de framtagna samarbetsformerna fortsätta att fördjupas och utvecklas. Arbetet med att motivera och möjliggöra för övriga sektorer att bidra i större utsträckning har tagit ytterligare ett steg och en ekonomisk modell har arbetats fram för att möjliggöra för enheter i kommunen att finansiera arbetsgivarens del av anställningar med särskilt anställningsstöd.

Andel arbetslösa och i program i åldern 18–24 år ska minska.

Kommunfullmäktiges mål

Att arbeta mot målsättningen full och produktiv sysselsättning innebär att Alebor mellan 16 och 67 år, i relation till egen förmåga, ska ha möjlighet till sysselsättning. Särskilt fokus har målgruppen ungdomar 18 -24 år samt nyanlända.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2022
Andel arbetslösa och i program i åldern 18-24 år.	6,7 %	7,6 %		4 %

Målvärde i procent för 2019 är ej satt men målsättningen är att minska andelen arbetslösa och i program i åldern 18-24 år jämfört med 2018.

Andel nyanlända av det totala antalet arbetslösa/i program ska minska. För 2018 är utfallet per april 14,2 procent.

Uppdraget sätter fokus på en av de viktigaste sociala frågorna på både kort och lång sikt; integration. Arbetsmarknaden är en av nycklarna till samhället och andelen nyanlända i arbetslöshet behöver minska. Nämnden kommer aktivt arbeta med uppdraget genom att tydligt inkorporera målgruppen i det övergripande arbetet med *Full och produktiv sysselsättning*.

Med nyanlända avses de som lämnar etableringsprogrammet. En inventering/kartläggning behöver göras under året för att se hur många det rör sig om, hur många som på egen hand klarat av att få en sysselsättning och hur många som har insatser av olika slag. Utifrån resultatet av inventeringen kan förslag på insatser samt mått formuleras inför 2020.

Underlätta för kommunens invånare att få fäste på arbetsmarknaden. De grupper som har svårt att komma in på arbetsmarknaden, såsom ungdomar, nyanlända, utrikesfödda och personer med funktionsnedsättningar ska prioriteras.

Nämndens mål

Utifrån den strategiska målsättningen Full och produktiv sysselsättning har nämnden ett ansvar för att underlätta för de invånare som möter höga trösklar på arbetsmarknaden; ungdomar, nyanlända och personer med funktionsnedsättningar. I samverkan med Arbetsförmedlingen och inom ramen för de tvärsektoriella arbetsgruppernas arbete behöver arbetet med målsättningen fortgå med oförändrad intensitet för att identifiera effektiva metoder och strategier för att underlätta inträdet på arbetsmarknaden för dessa målgrupper.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2022
Andel nyanlända av det totala antalet arbetslösa/i program.	48 %	50,8 %		35 %

Målvärde i procent för 2019 är ej satt men målsättningen är att andel nyanlända av det totala antalet arbetslösa i program ska minska jämfört med 2018.

Uppdrag:

Ett integrationsprogram ska tas fram

Allmän beskrivning

Arbetet med att ta fram ett Integrationsprogram ska skyndsamt utföras. Programmet ska innehålla kraftfulla och tydliga åtgärder för att nyanlända snabbt ska komma i egen försörjning.

Kommunstyrelsen kommer att leda arbetet och de av nämndens verksamheter som är berörda kommer att delta i framtagandet av programmet.

Uppdrag:

Utveckla arbetet med motprestation vid försörjningsstöd

Praktik och kompetenshöjande insatser som syftar till att stärka den enskildes möjligheter till egenförsörjning ska utvecklas. För att korta tiden då behov av försörjningsstöd föreligger ska insatserna ges den enskilde snarast efter att ansökan om försörjningsstöd beviljats. Målsättningen är att fler ska komma ut i egen försörjning snabbare.

I arbetet med att utveckla motprestation vid försörjningsstöd ska ett integrationsperspektiv anammas i verksamheten. Det skulle exempelvis kunna vara att ställa krav på båda parter i ett hushåll vid erhållande av försörjningsstöd för att undvika att den ena parten fastnar i ett utanförskap.

4.1.3 Medskapande samhälle

Agenda 2030

11 Hållbara städer och samhällen

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Ökad delaktighet genom inflytande i samhället och makten att påverka sin egen livssituation främjar hälsan. Delaktigheten måste vara verklig vilket ställer krav på organisationen och att den har förmåga att tillmötesgå detta. Dialog bör användas i de fall det tillför kompetens till frågan eller förstärker förankringsarbetet.

Andel invånare som enligt Nöjd Inflytande Index anser att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet ska öka.

Kommunfullmäktiges mål

Målet 2019 är 45. Målsättningen 2023 är 50. Utfall augusti 2018: 34 (egen mätning).

Främja ett salutogent förhållningssätt i nämndens samtliga verksamhetsområden.

Nämndens mål

Ett salutogent förhållningssätt innebär att man utgår från, och tar tillvara på, det friska hos individen. Man utgår från hälsans ursprung och arbetar hälsofrämjande utifrån varje individs enskilda förutsättningar och stimulerar till en känsla av självständighet och meningsfullhet.

Sektorn avser att tillsammans med enhetschefer från samtliga verksamhetsområden arbeta fram en metod för att implementera och främja ett salutogent förhållningssätt inom nämndens samtliga verksamhetsområden. Det salutogena förhållningssättet har sin självklara plats i relation till nämndens målgrupper men arbetet kommer att fokusera på att även involvera ledarskap och medarbetarskap och därför kommer också representanter för personalorganisationerna att bjudas in för att delta.

Brukarnas upplevelse av trygghet, kontinuitet, delaktighet, rättssäkerhet, service och bemötande ska präglade nämndens verksamheter.

Nämndens mål

-

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2022
Brukarbedömning särskilt boende helhetsbedömning.	73 %	84 %	85 %	
Brukarbedömning hemtjänst helhetsbedömning.	89 %	84 %	85 %	
Hur många olika medarbetare besöker en äldre person med hemtjänst under en 14 dagarsperiod.	17		15	

Uppgiften om antal medarbetare som besöker en person med hemtjänst samlas in inom ramen för Kommunens kvalitet i korthet som sektorn var tvungen att prioritera bort under 2018. Därav att utfall 2018 saknas. Den huvudsakliga målsättningen för 2019 är att öka svarsfrekvensen och med utgångspunkt i resultatet av utfallet 2019 sätta ett målvärde för 2022.

Brukarnas upplevelser av trygghet, delaktighet, bemötande och rättssäkerhet är av stor vikt för hur verksamheterna planerar och prioriterar sitt arbete. Den synliggörs främst i enkäter, brukar- och anhörigråd samt inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet med synpunkts- och klagomålshantering.

Under senhösten varje år publiceras resultat från flera stora brukarenkäter vilket gör det möjligt för enheterna att ta med resultaten som underlag i sitt planarbete inför nästkommande år. Ett återkommande problem har visat sig vara att svarsfrekvensen är låg vilket gör resultaten svårtolkade. Inför en av de större återkommande enkäterna 2019 kommer, liksom 2017, särskilda åtgärder vidtas för att motivera fler äldre att svara på frågorna.

4.1.4 Hållbart samhälle - social hållbarhet

Agenda 2030

- 10 Minskad ojämlikhet
- 11 Hållbara städer och samhällen
- 13 Bekämpa klimatförändringen

Den sociala hållbarheten är sektorns kärnuppdrag och ingår som en naturlig del i samtliga verksamheter. Att möta brukaren utifrån dennes behov, att arbeta för att brukare ska kunna leva som alla andra, möjliggöra sysselsättning för de som står långt från arbetsmarknaden, arbeta förebyggande i samverkan för att fånga upp de individer som annars riskerar ett utanförskap är olika exempel på hur verksamheterna på daglig basis arbetar för social hållbarhet och jämlika livsvillkor.

Att främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan individer och olika områden samt en god integration av människor bidrar till att skapa ett mer hållbart samhälle.

Förebyggande insatser är av stor vikt när det gäller äldreomsorg då de kan skjuta fram behovet av biståndsbedömda insatser, möjliggöra kvarboende i det egna hemmet samt stärka det sociala stödet och trygghet.

Nämndens mål

Det förebyggande arbetet är kvalitetshöjande och ska bland annat syfta till att skapa trygghet och kontinuitet för äldre samt ge anhöriga stöd. Målet är att möjliggöra kvarboende i det egna hemmet eller att skjuta fram behovet av biståndsbedömda insatser. Genom förebyggande insatser finns möjlighet att minska ensamhet och isolering, vilket innebär en ökad livskvalitet. Arbetet med aktiviteter inom ramen för avsnittet i program för äldreplan om hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser ska fortsätta under året.

Uppdrag:

Inom ramen för avsnittet om Hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser i program för äldreplan utveckla det förebyggande arbetet för att främja den enskildes förutsättningar att leva ett gott liv.

Under 2018 invigdes trygghetsbostäderna i kommunen och de tillhörande aktivitetsvärdarna har också börjat sitt arbete. Detta är ett exempel på förebyggande arbete som bedrivs till förmån för målgruppen.

Uppdrag:

Förvaltningen ska ta fram en definition av hemmaplanslösningar i Ale kommun. Därefter ska ett mått formuleras.

Innebörden av begreppet hemmaplanslösning varierar mellan olika kommuner och ibland mellan olika verksamheter inom en kommun och det kan ibland vara svårt att veta vad som avses. Hemmaplanslösningar ska i första hand gynna den enskilde. Många gånger främjar hemmaplanslösningar dessutom god ekonomisk hushållning. Det gångna året har hemmaplanslösningar erbjudits i avsevärt större utsträckning vilket också gett tydlig ekonomisk effekt. Under 2019 kommer nämnden att presenteras en definition av innebörden av hemmaplanslösningar i Ale kommun som sedan kan ligga till grund för det fortsatta arbetet. Dock är det viktigt att tydliggöra att processerna inte avstannar i avvaktan på nämndens beslut utan självklara steg i rätt riktning kommer att tas löpande. Ett exempel på en åtgärd som redan vidtagits är att boendestödet fått ett breddat uppdrag som möjliggör stöd även till personer med missbruks- och beroendeproblematik. Målet är att främja den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Uppdrag:

Förvaltningen ska, under ledning av KS, starta ett arbete för att förstå vad som orsakar Ales ungas psykiska ohälsa

Arbetet kommer att ledas av Kommunstyrelsen och nämndens samtliga berörda verksamheter kommer att bidra i arbetet.

Uppdrag:

Förvaltningen får ett uppdrag att ta fram ett sätt och nyckeltal för att följa området psykisk ohälsa

Se ovan.

4.2 Ekologisk hållbarhet

4.2.1 Minskad klimatpåverkan och hållbar konsumtion

Agenda 2030

- 7 Hållbar energi för alla
- 11 Hållbara städer och samhällen
- 12 Hållbar konsumtion och produktion
- 13 Bekämpa klimatförändringen

Minskad klimatpåverkan i nämndens verksamheter handlar om att den nödvändiga konsumtionen ska riktas mot klimatsmarta lösningar i större utsträckning. Exempel på detta är att i möjligaste mån använda miljöfordon eller, i de fall detta inte är möjligt, aktivt välja fordon med miljövänligare drivmedel. Sektorn, tillsammans med verksamhetsområde kost, arbetar också vidare för att minska matsvinnet på våra boenden. Dessutom deltar ett av äldreboendena i GR-projektet *Resursmart äldreboende*.

Halvera matsvinnet fram till 2022. 2019 är målsättningen att minska matsvinnet till 19 %.

Kommunfullmäktiges mål

2019 är målsättningen att minska matsvinnet till 19 procent för att till 2022 vara nere i 13,5 procent.

Utfall: Den mätning som gjordes hösten 2018 visade på ett matsvinn på 21 procent.

På Garverivägens särskilda boende har försöket med tallriksservering fallit väl ut. Utvärderingen visar att det ökar matlusten och minskar matsvinnet. I mars 2019 är planen att införa tallriksservering även på Backavik och så fort tillagningsköken på Björkliden och Klockareängen är klara kommer det införas även där, troligen under hösten 2019. På Fridhem finns ingen möjlighet till detta då fastigheten inte kan inrymma ett tillagningskök.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2022
Matsvinn		21 %	19 %	13,5 %

Första mätningen gjordes 2018, därav att utfall saknas för 2017.

Nämndens verksamheter ska aktivt verka för att minimera påverkan på miljön

Nämndens mål

Utöver en fortsatt följsamhet till miljöpolicy ska initiativ på enhetsnivå uppmuntras.

Resultatet av projektet Resurssmart äldreboende som Klockareängen deltar i, inom ramen för GR, ska följas upp under året. Positiva lärdomar ska om möjligt implementeras på övriga boenden.

4.2.2 Hållbart samhälle ekologisk hållbarhet

Agenda 2030

- 10 Minskad ojämlikhet
- 11 Hållbara städer och samhällen
- 13 Bekämpa klimatförändringen

4.3 Ekonomisk hållbarhet

4.3.1 Ekonomi för strategisk utveckling

Agenda 2030

- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Ett optimalt användande av den tilldelade ramen är nödvändigt om erbjudandet till kommuninvånarna ska bli tillräckligt bra på lång sikt. Hur de tilldelade medlen används inom verksamhetsområdena liksom fördelningen mellan dem behöver belysas i sig men också i jämförelse med hur det ser ut i motsvarande verksamheter i andra kommuner. Här är det arbete som gjorts inom ramen för KPB (Kostnad per brukare) ett bra planeringsunderlag för kommande år. Arbetet med att närma sig snittkostnaden enligt KPB löper på och viktiga steg har tagits i rätt riktning. En motsvarande mätning kommer att genomföras 2019 för att synliggöra effekterna av de förändringar som genomförts under slutet av 2017 och början av 2018.

Samplanering av medarbetarresursen, optimerad bemanning, har kommit en bra bit på väg men arbetet behöver ta ytterligare steg. Sektorn kommer att satsa på detta under 2019.

Den överproduktion av platser som uppstod i samband med öppnandet av Garverivägens äldreboende skapade ekonomiska utmaningar. Omställning av verksamheten har pågått under 2018 för att närma sig ett platsantal som är rimligt i förhållande till årets behov men ytterligare åtgärder kommer att krävas för att säkra ekonomi i balans 2019.

Eftersom det inom funktionshinder uppstått avsevärda kostnadsökningar till följd av nya beslut för målgruppen

kommer en ramomfördelning att bli nödvändig. Möjligheten för verksamhetsområdet att effektivisera ytterligare hänger intimt ihop med tillgången till bostäder och detta är en trång sektor som i stor utsträckning ligger utanför nämndens kontroll. I avvaktan på färdigställandet av bostäder med särskild service i Skepplanda kommer verksamhetsområdet att arbeta vidare med optimerad bemanning och omflyttningar där det gynnar den enskilde.

Ekonomiskt resultat per enhet. Andel enheter med ett nollresultat eller bättre alternativt en negativ avvikelse på maximalt 2 procent. Målet för 2022 är 90 procent för 2019 är målsättningen 60 procent.

Kommunfullmäktiges mål

Ekonomiskt resultat per enhet. Andel enheter med ett nollresultat eller bättre alternativt en negativ avvikelse på maximalt 2 procent. Målet för 2022 är 90 procent för 2019 är målsättningen 60 procent. (Eget mätvärde)

Nämndens verksamheter ska prioritera åtgärder som främjar den ekonomiska hållbarheten och samtidigt bidrar till att öka kvaliteten, kontinuiteten och tryggheten för kommunens invånare

Nämndens mål

Med utgångspunkt i utfallet under hösten står det klart att ekonomisk hållbarhet och ekonomi i balans kommer att kräva anpassningar även 2019 inom ramen för nämndens verksamheter och erbjudandet till den enskilde kan komma att påverkas.

Det framtida arbetet med målsättningen kommer att ta sin utgångspunkt i resultatet från mätningen Kostnad per brukare som genomfördes under 2018. Slutsatsen är att kostnaderna för vissa verksamheter är höga även om åtgärder under slutet av 2017 och 2018 sannolikt påverkat utvecklingen i positiv riktning. De verksamheter där kostnaden per brukare är förhållandevis hög jämfört andra kommuner är de som primärt har att arbeta mot en lägre kostnadsbild. Samtidigt finns begränsande omständigheter, där tillgången till bostäder av olika slag är det tydligaste exemplet.

Sektorns arbete med optimerad bemanning fortsätter och har fått stora effekter på effektiviteten; en tydlig konsekvens av arbetet är att köpta timmar från bemanningsenheten minskar. Heltid som norm har införts under hösten 2018 och fått ett relativt gott genomslag. För att undvika att konsekvensen av att fler medarbetare arbetar heltid blir ökade kostnader för personal är det viktigt att även detta perspektiv införlivas i den optimerade bemanningen. 2019 kommer att innehålla en särskild satsning på denna fråga.

Arbetet med att i större utsträckning erbjuda hemmaplanslösningar inom alla nämndens verksamhetsområden fortgår och är många gånger ett bra exempel på bibehållen eller ökad kvalitet i erbjudandet till den enskilde till en lägre kostnad. Sektorn kommer, på fullmäktiges uppdrag, att ta fram en definition av innebörden av en hemmaplanslösning i Ale kommun.

Arbetet med digitalisering av framförallt äldreomsorgen fortsätter. På lång sikt kan detta innebära bibehållen kvalitet till lägre kostnad men på kort sikt är detta inte självklart. Nämnden beviljades utvecklingsstöd för att igångsätta detta arbete under 2017 och har hittills infört ett av de fyra digitaliseringsprojekten (digital signering är det som införts och näst på tur står elektroniska lås, därefter trygghetskamera och sist mobil dokumentation). Att handla upp dessa tjänster med tillräckligt god kvalitet är utmanande och det är vanligt att beslut överklagas, vilket också inträffat i detta sammanhang. Så långt möjligt har puckelkostnader hanterats med de särskilda medel som beviljades under 2017 men licenskostnader och utbildningskostnader kommer med nödvändighet att komma i samband med breddinförandet. I GR-samverkan har medel från Europeiska socialfonden beviljats för projektet MODIG, som syftar till att kompetensutveckla medarbetare i digital teknik. Detta innebär att nämnden får kostnadstäckning till 67% vilket är gynnsamt men medel för kvarvarande 33% måste fortfarande finansieras inom ram. Bedömningen är dock att det är en god möjlighet att få ekonomisk avlastning för att göra det som ändå behöver göras.

Uppdrag:

Fler verksamheter ska drivas med intraprenad som driftsform

I dagsläget är det endast Björklidens särskilda boende som drivs i form av intraprenad. Under året kommer sektorn arbeta vidare med en långsiktig målsättning att fler verksamheter ska drivas med intraprenad som driftsform. Då chefer och personal på Backaviks särskilda boende visat ett intresse och engagemang för att införa denna driftsform arbetar verksamheten vidare med en målsättning om ett införande av intraprenad på Backavik 2020, under förutsättning att verksamheten bedöms som redo.

Uppdrag:

Omsorgs- och arbetsmarknadsnämndens uppdrag behöver renodlas och Arbetsmarknadsenhetens (AME) organisatoriska tillhörighet utredas.

Allmän beskrivning

Utredningen ska vara klar innan juni 2019 och beslut fattas innan september 2019 för att en eventuell organisationsförändring ska kunna ske inför 2020.

Uppdrag:

Vuxenutbildningens organisatoriska tillhörighet ska utredas, särskilt ska beröringsytor med arbetsmarknadsenheten beaktas.

Mot bakgrund av uppdraget ovan, att utreda arbetsmarknadsenhetens organisatoriska tillhörighet och kopplingarna till detta uppdrag kan lämpligen dessa bägge frågor hanteras i samma utredning. För de av nämndens målgrupper som primärt är berörda är det viktigt att väga in kopplingen till enheten för försörjningsstöd och den arbetsmodell som finns mellan arbetsmarknadsenheten och enheten för försörjningsstöd.

4.3.2 Balanserad befolkningstillväxt

Agenda 2030

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

11 Hållbara städer och samhällen

En utbyggnad av olika typer av boenden ska ske i en takt som motsvarar invånarnas behov.

Nämndens mål

I och med den starka befolkningstillväxten förändras nämndens målgrupper både i antal och behov. Behoven är, som i fallet äldreboenden och LSS-boenden, långsiktiga men kan även vara kortsiktiga, exempelvis avseende ensamkommande barn. Dessa skiftande behovsbilder med olika tidshorisonter medför krav på nämndens verksamheter att strategiskt planera för att möta de långsiktiga behoven utifrån lokalresursplanen men samtidigt kunna ställa om och möta invånarnas behov på kort sikt. För att lyckas med det senare är det avgörande att kunna optimera samordningen av det befintliga boendebeståndet speciellt med hänsyn till det bostadsunderskott som råder.

Inom funktionshinder kommer det fortsatt finnas anledning att arbeta med att omstrukturera befintliga LSS-boenden och att fortsätta processen med att tillskapa ytterligare boendeplatser genom nybyggnation.

Individ- och familjeomsorgen har att hantera anvisningstalen för nyanlända som för 2019 är 50.

En översyn av boendeprocesserna i sektorn ska göras under året. Tillgången till nya bostäder ligger till stor del utanför nämndens kontroll och därför blir det än mer viktigt att den interna fördelningen och flödena fungerar optimalt.

4.4 Processer - Göra rätt saker, göra dem rätt, i rätt tid och på rätt nivå

4.4.1 Vetenskaplig grund och ny forskning

Inom ramen för avsnittet i program för äldreplan om god kompetensförsörjning återfinns en strävan att möjliggöra kombinationstjänster för att förena forskning och praktik för att främja ett arbetssätt som präglas av evidensbaserade metoder. Inom ramen för individ- och familjeomsorgen har den här typen av kombinationstjänster varit vanligare men eftersom det bygger bland annat på lärosätenas möjlighet att erbjuda doktorandtjänster är det fortfarande så att efterfrågan är långt större än tillgången och i Ale har detta än så länge inte provats.

Att de metoder som använts i nämndens verksamheter är evidensbaserade är en självklarhet. Utmaningen är snarast att hela tiden upprätthålla kompetensnivån eftersom fortbildning, framförallt i de schemaburna verksamheterna, är kostsamt.

4.4.2 Underlätta människors vardag (Kunden i fokus)

Agenda 2030

- 3 Hälsa och välbefinnande
- 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Antalet äkta e-tjänster som erbjuds invånare och andra intressenter ska öka. Målsättningen för 2023 är 120. För 2019 är målet 90.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2022
Antalet äkta e-tjänster som erbjuds invånare och andra intressenter	63	56	90	120

Ny teknik ska fortsätta att utvecklas i syfte att bland annat öka kvaliteten, ge möjlighet till trygghetstillsyn och frigöra tid som kan ges till brukarna.

Nämndens mål

Arbetet med de fyra digitaliseringsprojekten fortgår och de tre senare planeras starta upp under årets första månader. Utmaningen för verksamheten framåt är att hitta teknik som utvecklar det kognitiva stödet för verksamhetens målgrupper. Omvärldsbevakning, aktiviteter inom ramen för program för äldreplan och ett fortsatt deltagande i All Age Hub fortgår även 2019.

Biståndsbedömda insatser ska så långt möjligt erbjudas på hemmaplan.

Nämndens mål

Detta mål är tätt knutet till uppdraget om att ta fram en definition av hemmaplanslösningar i Ale kommun och ett mått på dessa. Det tangerar även problematiken med tillgången på bostäder (både ordinära och särskilda bostäder).

I takt med att ny teknik tillgängliggörs för den enskilde behöver gränsdragningen mellan förskrivning, kommunalt ansvar och den enskildes ansvar för välfärdsteknik utredas och tydliggöras.

Nämndens mål

Denna fråga är inte unik för Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden i Ale utan diskuteras i flera kommuner. En del teknik kan betraktas som integritetskränkande eller begränsande för den enskilde om den initieras av kommunen medan om den enskilde själv eller någon närstående gör ett eget val uppstår inte det problemet. Även med avseende på kostnader för tekniken uppstår frågan om vad den enskilde kan förväntas bekosta själv och vad som är det kommunala ansvaret. Eftersom utvecklingen med avseende på tekniska hjälpmedel är snabb uppstår hela tiden nya frågor och gränserna flyttas. På sikt kommer sannolikt ett ställningstagande angående gränsdragningen bli nödvändigt i denna fråga.

Påbörja förberedelserna i verksamheten för att möjliggöra ett införande av IBIC (individens behov i centrum) under 2020-2022

Nämndens mål

Utifrån äldreplanen som nämnden antog i juni har verksamheten påbörjat förberedelserna för att kunna införa IBIC i verksamheten. Utifrån omvärldsbevakning av andra kommuners införande är det rimligt att räkna med en förberedelse- och införandeperiod om två till fyra år.

Möjliggöra för äldre att få handledning och hjälp i att använda ny teknik.

Nämndens mål

Arbetet bedrivs inom ramen för program för äldreplan och integreras i det förebyggande arbetet.

4.4.3 Systematiskt kvalitetsarbete

Förutom arbetet med att utveckla ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbetet pågår en mängd processer i sektorn på regelbunden basis som på ett systematiskt sätt bidrar till kvalitetsarbetet i verksamheterna. Bland dessa kan nämnas kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen, internkontrollplanen, det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och inom ramen för det även det systematiska brandskyddsarbetet (SBA).

Nämndens verksamheter ska intensivifiera och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet

Nämndens mål

Sektorns arbete för att säkerställa att samtliga processer är utformade efter uppdrag och målgrupp och att dessa är kända i verksamheten, ska fortsätta under året. Att verksamhetssystemet fungerar väl är en förutsättning för att saker ska bli gjorda rätt och i rätt tid. Här finns stor utvecklingspotential, både rent tekniskt i systemet men även avseende stödet till användarna av systemet.

Arbetet med ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete ska fortgå med intensivifierad takt. Kompetensen avseende processkartläggning ska stärkas inom sektorn under året.

4.4.4 Tydlig lednings- och styrningsprocess

Agenda 2030

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Frågan hänger samman med flera andra, exempelvis systematisk kvalitetsledning och tydligt, tryggt och modigt ledarskap. Tillräcklig tydlighet i processerna är linjeorganisationens utmaning och detta arbete pågår, såväl inom

ramen för sektorns stab som i ledningsgrupperna.

4.5 Hållbart arbetsliv

4.5.1 Engagerade, stolta och medskapande medarbetare

Agenda 2030

3 Hälsa och välbefinnande

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Sjuktalen 2019 ska vara lägre än sjuktalen för 2018, både korttidsfrånvaron och den totala sjukfrånvaron.

Utvecklingen har, totalt sett, gått i rätt riktning men inom ramen för nämndens verksamheter finns stora skillnader. Aktivitetssamordnaren, som beviljades som en del av utvecklingsstödet 2017, har behållits under 2018 och gjort många hälsofrämjande insatser för medarbetarna under året vilket är en möjlig förklaring till att utvecklingen varit positiv. Enhetschefernas arbete kring korttidsjukfrånvaron är förstås en annan.

Under 2019 kommer satsningen på aktivitetssamordnaren att fortsätta och vidareutvecklas och det salutogena förhållningssättet kommer att införlivas i arbetet. Det finns en planering från HR-avdelningen att utbilda samtliga chefer i hälsofrämjande ledarskap vilket också har potential att ytterligare sänka sjukfrånvaron. Vidare innehåller handboken för optimerad bemanning också perspektivet hälsofrämjande schema och förhoppningen är att detta kan vävas samman på ett tydligt sätt med det salutogena förhållningssättet överlag.

Intern återväxt till chefspositioner ska öka. 25% av våra chefstjänster bör tillsättas internt.

Kommunfullmäktiges mål

Den interna rekryteringen till chefstjänster, som en följd av orienteringsprogram ”Jag vill bli chef?” ska fortsätta och deltagandet i programmet ska återupptas 2019.

Att erbjuda utvecklingsmöjligheter inom ramen för en och samma arbetsgivare är centralt för att kunna behålla kompetenta medarbetare. Inom ramen för sektorn finns flera goda exempel på intern återväxt och förhållningssättet är redan implementerat.

Personalomsättningen ska minska till 12%, för såväl medarbetare som chefer och oavsett yrkesgrupp.

Kommunfullmäktiges mål

Att aktivt arbeta med Ales arbetsgivarvarumärke genom gott ledarskap så att fler pratar positivt om Ale och kommunen som arbetsgivare. De viktigaste budbärarna är de som arbetar i kommunen.

Satsning, såväl på ledarskap som på medarbetarskap, skulle gynna denna målsättning. Detta bör lämpligen göras i samarbete med HR-avdelningen.

Medarbetare inom nämndens verksamheter ska ha en bra arbetsmiljö och känna glädje och delaktighet i sitt arbete.

Nämndens mål

Stolt omsorg i Ale, med omtanke och lust startade våren 2016 eftersom arbetsmiljön upplevdes försämrad som en effekt av åtgärder som genomfördes under hösten 2015. Arbetet har pågått sedan dess, i delaktighet och har renderat i ett antal arbetsmiljöförbättrande åtgärder. Vid ett utbildningstillfälle som erbjöds cirka 600 medarbetare under försommaren 2018 gjordes också en samlad beskrivning av vilka åtgärder som genomförts och hur arbetet bedrivits från början och fram till dess. Några insatser som påverkat eller haft möjlighet att påverka samt-

liga medarbetare har genomförts under 2018 men under detta år har mycket av arbetet byggt på enhetsinternt utvecklingsarbete.

Tiden har kommit för att avsluta Stolt omsorg i Ale, med omtanke och lust och istället låta arbetet ta nästa, självklara steg. En sammanfattning kommer att företes nämnden under 2019 och arbetet med att, på ett genomgripande sätt, införa det salutogena förhållningssättet kommer att ta sin början. Detta förhållningssätt kommer att genomsyra organisationen, ledarskap och medarbetarskap men självfallet också arbetet med målgrupperna. Att ta sin utgångspunkt i det friska och det som fungerar väl och bygga vidare på det snarare än att fokusera på det som är dysfunktionellt är kärnan i det salutogena förhållningssättet. Aktivitetssamordnarens arbete och arbetet med optimerad bemanning kommer också att kunna haka i förhållningssättet på ett utmärkt sätt.

Implementering av det salutogena förhållningssättet kommer att göras i bred delaktighet på liknande sätt som arbetet med program för äldreplan och därmed finns möjligheten att även involvera kommuninvånare i arbetet. Företrädare för personalorganisationerna kommer också att spela en viktig roll och involveras på ett tidigt stadium.

Uppdrag:

Åtgärder för att minska sjukfrånvaro fortsätter under 2019

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2022
Sjuktagen, både korttidsfrånvaron och den totala sjukfrånvaron.	9 %	8,2 %		

Målvärde i procent är ej satt men målsättningen är att sänka sjukfrånvaron jämfört med 2018.

Uppdrag:

Det politiska beslutet "Heltid som norm" ska fortsätta implementeras.

Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2022
Andel (%) heltidsanställda av kommunens anställda	81 %	85,1 %		

Målvärde kan inte sättas på nämndnivå.

4.5.2 Tydligt, tryggt och modigt ledarskap

Kvalitetssäkrad rekrytering samt genomtänkt kompetensutveckling är viktiga hörnstenar för bibehållandet av det tydliga, trygga och modiga ledarskapet. I samarbete med HR-avdelningen kommer utvecklingen att fortsätta under 2019.

4.5.3 Strategisk kompetensförsörjning

Sektorn arbetar på flera sätt med den strategiska kompetensförsörjningen. Arbetet har bland annat bäring på Full och produktiv sysselsättning och program för äldreplan. I samarbete med komvux arbetar sektorn också vidare med vård- och omsorgscollage. Det finns dock ett behov av att på strategisk nivå samla ihop och samordna arbetet. Detta återstår att göra men behöver ske i tät samverkan med HR-avdelningen.

Uppdrag:

Utveckla en tydlig karriärstege för svårrekryterade grupper inom verksamhetsområdet särskilt boende och hälso- och sjukvård.

Ett uppdrag inom ramen för program för äldreplan. Ska ske i tät samverkan med HR-avdelningen.

5 Basverksamhet

5.1 Verksamhetsmått

Verksamhet	Verksamhetsmått	Utfall 2018	Budget 2018	Budget 2019
Äldreomsorg	Antal personer under 65 år med hemtjänstbeslut	49	0	63
	Antal personer över 65 år med hemtjänstbeslut	504	0	578
	Antal beviljade timmar hemtjänst (Tertial)	176 280	0	176 000
	Antal beviljade timmar extern hemtjänst (Tertial)	4 127	0	0
	Antal beviljade timmar per brukare/v	5,9	0	5,3
	Antal besökare på Öppna Träffpunkter	2 256	0	3 000
Funktionshinder	Antal boende enligt LSS	86	0	92
	Antal personer med personlig assistens enligt LSS, snitt	9	0	10
	Antal personer med personlig assistens enligt SFB, snitt	21	0	22
	Ej verkställda beslut bostad med särskild service, snitt (Tertial)	4,6	0	4
Särskilt boende och hemsjukvård	Antal inskrivna hemsjukvård, snitt per månad	504	0	530
	Nya beslut tillfällig vistelse (Tertial)	330	0	330
	Köpta dygn tillfällig vistelse	41	0	30
	Betalningsansvar dygn sjukhus	1	0	120
	Antal betaldagar	42		
Individ- och familjeomsorg	Antal hushåll med försörjningsstöd	381	0	
	Antal hushåll med försörjningsstöd, varav barnfamiljer	183	0	
	Köpta årsplatser institution, barn- och ungdom (Tertial)	3,8	0	4
	Köpta årsplatser öppenvård, barn- och ungdom	5,1	0	5,5
	Köpta platser kval. familjehem, barn och ungdom	3,5	0	4
	Köpta årsplatser institution, vuxna	4,8	0	5
	Köpta årsplatser boende, vuxna (Tertial)	8,2	0	8
	Andel arbetslösa och i program i åldern 18–24 år	127	0	

Budgetvärde för 2019 anges inte avseende mätten om antal hushåll med försörjningsstöd samt andel arbetslösa. När det gäller försörjningsstödet bör ett intensifierat arbete med målgruppen ha som målsättning att antal hushåll ska minska i förhållande till dess aktuella storlek. Mellan år 2017 och 2018 ändrades målvärdet från antal till andel avseende andel arbetslösa och i program. Budget 2019 anges inte i siffror här då målsättningen är formulerad som att andelen ska minska. Angående kolumnen "Budget 2018" borde det vara utfallet som redovisas. Detta färdigställs i samband med årsboks slutet.

5.2 Kommentarer verksamhetsmål

5.3 Beskrivning av basverksamhet

5.3.1 Central administration och nämnd

Central administration och nämnd omfattar sektorledning, stab och administration. Sektorledningen driver arbetet i sektorn framåt med hjälp av stödresurserna inom staben vars främsta uppgifter är att utreda och bereda ärenden, kvalitetssäkra processer och vara ett stöd i implementeringen av nya system, strukturer och arbetssätt. Administrationen arbetar operativt med att stödja sektorn, till exempel vad gäller hantering av fakturor och avgifter.

Arbetet med ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete ska fortgå med intensifierad takt under 2019 och kompetensen avseende processkartläggning ska stärkas inom staben.

5.3.2 Äldreomsorg

Inom äldreomsorgen återfinns förebyggande insatser för äldre, trygghetslarm samt hemtjänst, där hemtjänsten är den absolut största delen. I Ale används lagen om valfrihet (LOV) men sedan april 2018 finns inga externa utförare utan Ale hemtjänst är den enda utföraren.

Arbetet med utveckling och implementering av digitala tjänster blev fördröjd under 2018 till följd av komplikationer i upphandlingsskedet men fortskrider nu enligt plan. Utmaningen för verksamheten framåt är att hitta teknik som utvecklar det kognitiva stödet för verksamhetens målgrupper, samt att utreda gränsdragningen mellan förskrivning, kommunalt ansvar och den enskildes ansvar för väldfärdsteknik.

Det fortsatta arbetet med att realisera program för äldreplan och att bibehålla ett fortsatt stort engagemang och delaktighet från medarbetare och kommuninvånare kommer fortsätta under året.

Bibehållna positiva resultat i Socialstyrelsens brukarenkäter för hemtjänsten är en självklar målsättning.

5.3.3 Funktionshinder

Verksamhetsområde funktionshinder riktar sig mot såväl barn och unga som vuxna och verkställer alla insatser för personer med funktionsnedsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och enligt socialtjänstlagen (SoL). Träffpunktsverksamheten inom LSS som bedrivits inom ramen för arbetsmarknadsenheten har flyttats till verksamhetsområde funktionshinder för att på så sätt samla all LSS-verksamhet.

En omstrukturering av verksamhetens boenden kommer påbörjas så snart som det nya boendet i Skepplanda är färdigställt, dock kommer detta troligen inte ske förrän under 2020. Ytterligare boenden behöver tillskapas snarast för att möta verksamhetens behov och för att möjliggöra hemtagning av köpta platser.

Arbetet utifrån en obalans mot budget 2018 fortgår och det påbörjade arbetet med optimerad bemanning och kluster kommer fortsätta under året.

5.3.4 Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen består av tre delar med ansvar för myndighetsutövning inom områdena barn och unga, vuxen (inklusive utförardel) och försörjningsstöd. Dessutom en utförardel och arbetsmarknadsenhet. Under 2018 flyttades även biståndsenheten hit för att samla all myndighetsutövning. Merparten av kommunens flyktingmottagande bedrivs inom ramen för verksamhetsområdet.

Myndighetsutövningen inom individ- och familjeomsorgen i allmänhet och barn och unga i synnerhet har en markant förändrad situation och bemanningen är numera relativt stabil. Detta har också inneburit att arbetet med

långsiktigt hållbara beslut, såväl kvalitetsmässigt som ekonomiskt kommit en bra bit och detta positiva arbete kommer fortgå under 2019. Dock kvarstår arbetsmiljöproblemen relaterade till verksamhetens lokaler på IFO-kontoret. En helhetslösning tills dess att verksamheten kan flytta in i ett nytt kommunhus måste komma till stånd då det, förutom en arbetsmiljöfråga, blivit en allt viktigare aspekt i att rekrytera och behålla tillsvidareanställda medarbetare.

5.3.5 Särskilda boende och hemsjukvård

Verksamhetsområdet innehåller delarna särskilda boenden, nattpatrull, rehabilitering och kommunal hälso- och sjukvård.

Ale Seniorcentrum färdigställdes 2017/2018 och under första kvartalet 2018 flyttade verksamheterna in. Fastigheten medför möjligheter till såväl samlokalisering av verksamheter som alternativa sätt att erbjuda insatser. Inicialt innebar ökningen av antalet platser inom särskilt boende dock en överkapacitet och åtgärder har vidtagits under 2018 för att tillgång och efterfrågan ska komma i balans.

Ett av kommunens äldreboenden drivs i intraprenadform och ytterligare ett boende är intresserade av en sådan möjlighet.

Det fortsatta arbetet med att realisera program för äldreplan och att bibehålla ett fortsatt stort engagemang och delaktighet från medarbetare och kommuninvånare kommer fortsätta under året.

6 Ekonomisk sammanfattning

6.1 Ekonomisk sammanställning

Besluts/verksamhetsområden Belopp i tkr	2018		2019		
	Prognos	Budget	Budget kostnader	Budget intäkter	Total budget
Nämnd och administration	16 902	107 194	34 240		34 240
Äldreomsorg inkl hemtjänst	-7 282	5 275	88 783	14 300	74 483
Särskilda boenden och hemsjukvård	-19 985	144 024	189 707	34 100	155 607
Funktionshinder	-10 351	148 350	195 615	38 230	157 385
Individ- och familjeomsorg	8 189	124 742	171 431	44 550	126 881
Totalt	-12 527	529 585	679 776	131 180	548 596

Trots det underskott som nämnden redovisar 2018 har utvecklingen varit gynnsam. Många av de svårigheter som näraliggande kommuner beskriver inom socialtjänstens ram och som förklarar underskotten 2018 överensstämmer med nämndens utmaningar 2017 som man nu kommit tillrätta med. Huvudsakligen handlar det om överkostnader för köpta platser inom ramen för individ- och familjeomsorgen samt svårigheter att anpassa verksamheten till det nya ersättningssystemet från Migrationsverket.

Nämndens svårigheter avviker från detta och kan till övervägande del förklaras av överproduktionen av platser inom särskilt boende som en konsekvens av öppnandet av Ale seniorcentrum. Avvikelsen från budget motsvarar utifrån senaste prognosen 2%.

Oavsett budget i balans behöver den ekonomiska hushållningen vara god och därmed blir det betydelsefullt att säkra att kostnaden för de respektive verksamhetsdelarna ligger i nivå med jämförbara kommuners motsvarande kostnader. Flera åtgärder har vidtagits för att nämnden ska närma sig snittkostnaden utifrån ett Kostnad-per-brukare-perspektiv. Ny upphandling måste genomföras men om en jämförbar mätning skulle vara möjlig för 2018 kan den ge en god bild av vilka effekter detta gett.

En tydlig förändring är att individ- och familjeomsorgens ram kommer att minskas inför 2019 och dessa medel omfördelas till verksamhetsområde funktionshinder där kostnader för målgruppsökningen inte täcks i kommunens målgruppsmodell.

Inom äldreomsorgen kommer anpassningar att krävas när de statliga stimulansmedlen tas bort. Konsekvensen av detta blir alternativt utförande av fixartjänsten under 2019 samt att resursen äldrepedagog kommer att minska. Därmed måste fokus på samverkan med övrig förebyggande verksamhet och hemtjänsten utvecklas ytterligare. För att förbättra incitamentsstrukturen för budget i balans och eftersom Ale kommun sedan länge inte haft några intresserade externa utförare av hemtjänst kommer budgeten för LOV att flyttas till äldreomsorgens överläge.

Särskilda boenden och hemsjukvård påbörjade anpassningen till ett decimerat antal lägenheter under sommaren 2018 och detta arbete kommer fortsätta under 2019. Anpassningen måste dock balanseras mot det ökade trycket på framförallt korttidsplatser för att undvika kostnader för utskrivningsklara från sjukhus och att undvika längre sjukhusvistelser än nödvändigt. Vidare har ett avtal tecknats med Kungälv kommun om samverkan kring korttidsplatser vilket kommer att möjliggöra kostnadstäckning för hyran på den hittills tomställda avdelningen på Ale seniorcentrum.

7 Personal

Analys och kommentar

Under 2018 har situationen emellanåt beskrivits som svår på olika enheter. Det handlar om arbetsbelastning, arbetsmiljö och en upplevelse av bristande delaktighet. Även om mått som exempelvis sjukfrånvaro inte styrker den beskrivningen måste den ändå tas på allvar. Möjligheten att påverka sin arbetsituation är begränsad på vissa arbetsplatser men utifrån ett arbetsgivarperspektiv måste ansträngningar göras för att delaktigheten ska vara största möjliga utifrån de givna förutsättningarna och verksamhetens behov.

Att arbeta salutogent är en möjlighet att uppnå såväl en bättre arbetsmiljö som ökad delaktighet, där fokus alltså ligger kvar på det som bäst gagnar målgrupperna. Därmed blir implementeringen av det salutogena förhållningssättet, som en konsekvens av att Stolt omsorg i Ale, med omtanke och lust avslutas, en viktig fråga. Kommunikation kring detta och hur fokus kommer att bli framöver är centralt för att lyckas. Det arbetssätt som använts vid framtagandet av program för äldreplan var framgångsrikt och kommer att användas i största möjliga mån. Kopplat till detta kommer det goda arbetet som sektorns aktivitetssamordnare utfört att fortsätta och ta nya steg.

Arbetet med optimerad bemanning kommer att vara i fokus även 2019, där frågan primärt handlar om att införliva heltid som norm i den optimerade bemanningen.

8 Fastställersedatum